

Kwartaalschrift van de Historische Vereniging Old Reurle, jaargang 19 nummer 1 (1e kwartaal 2002)

Bestuur :

Voorzitter: M.G. Kok, Barchemseweg 67, 7261 DB Ruurlo,
Telefoon 0573-453090.

Secretaris: L.W. Besselink, Noorderweme 6, 7261 PX Ruurlo,
Telefoon 0573-452376,
Email: leowbesselink@hetnet.nl

Penningmeester: A. Flierman, Vrochterdijk 16, 7244 PN Barchem,
Telefoon 0573-451921

Bankrekening : Rabo-Berkelland, Ruurlo, Rekeningnummer 3567.22.996
t.n.v. Historische Vereniging Old Reurle.

Bestuursleden: mw. R. Greupink-Wolsink, Hessenweg 4, 7261 AP Ruurlo,
Telefoon 0573-452477.
G.J. Kleyn Winkel, Dwarsdijk 10, 7025 CR Halle
Telefoon 0573-461248.
mw. I.H. Brinkhuis-Baltus, B.v. T. v. Serooskerkenweg 7, 7261 CT Ruurlo
Telefoon 0573-453376.
J.H. Bakker, Morsdijk 1, 7261 RX Ruurlo,
Telefoon 0573-491293.

Commissies:

Organisatie jaarprogramma: mw. R. Greupink-Wolsink
mw. I.H. Brinkhuis-Baltus.

Foto-archief: F. Toevank, Gerrit Sprokkereefstraat 2,
7261 GM Ruurlo, Telefoon 0573-451390
G.J. Kleyn Winkel

Genealogie van Ruurlo : F. Toevank

Landbouwwerktuigen: mw. R. Greupink-Wolsink
A. Flierman
G.J. Kleyn Winkel
J. Oonk , Juttepad 6, 7021NP Zelhem, Telefoon 0314-625316

Archeologische werkgroep
Coördinator: J.H. Bakker

Project Geschilderd Old Reurle: J.H. Bakker.

Kadastrale Atlas Ruurlo: M.G. Kok
mw. I.H. Brinkhuis-Baltus
J.H. Bakker

Verspreiding van tijdschrift
"Onder d'n Kroezeboom" : mw. R. Greupink-Wolsink

Redactie Kroezeboom:

Eindredacteur : J.H. Tornij, Watersnipstraat 2, 7132 DG Lichtenvoorde
Telefoon 0544-379691

Redactieleden: W.J. Bluemers, Schoolstraat 1, 7261 GH Ruurlo
Telefoon 0573-452062.
H. Post, 't Heering 13, 7261 VK Ruurlo

Internetsite : www.oldreurle.nl
Registratie bij Kamer van Koophandel te Arnhem onder inschrijfnummer 40103401
Het kwartaalblad "Onder d'n Kroezeboom" is ingeschreven onder nummer ISSN 0929-919X.

Van de voorzitter

Het jaar 2002 belooft wat te worden als het zo onstuimig doorgaat als deze afgelopen maand.

Er waren al veel activiteiten die de aandacht vroegen en nog vragen.

Voor de dorpspomp is deze week de officiële plaats bepaald op het kerkplein, en op datzelfde plein werd bij grondverzetwerkzaamheden een oud kerkhof blootgelegd. Veel werk dus voor onze archeologische commissie in een korte tijd.

Deze commissie heeft behoefte aan uitbreiding dus voor de liefhebbers: graag aanmelden bij de heer J. Bakker (zie colofon voor adres).

Op 28 december 2001 werd er door de leden van het Kadastrale Atlasteam met de heren F. Toevank en J. Oonk een bezoek gebracht aan het kantoor te Velp van de stichting die de atlas uitgeeft. Er werden daar duidelijke afspraken gemaakt over de opmaak en de datum van uitgifte. Dat wordt de tweede helft van maart en wordt het eerste exemplaar aan de burgemeester aangeboden.

De colofon van de Kroezeboom hebben we wat uitgebreid zodat u beter kunt zien van "wie doet er wat en wie moet ik daarvoor hebben".

We vragen nog eens aandacht voor de plannen "Geschilderd Old Reurle" waarvoor u zich ook kunt aanmelden bij de heer J. Bakker.

Veel van bovenstaande activiteiten worden ook besproken door andere bestuursleden, dus houd ik het kort.

Na een jaar uitgifte van de Kroezeboom in de twekolommen opmaak hebben we in een vergadering met de redactie e.a. besproken. De reacties zijn positief en vanuit de leden kwamen nog wat ideeën en deze kunt u in deze Kroezeboom al zien n.l. een kader om de titel van het onderwerp.

Velen van u weten dat ik bezig ben met een chemokuur en tot op heden heb ik nog geen bijwerkingen en houden we de beentjes er onder, of op zien Reurls "wi hold de rep'n strak"

Hopelijk tot de volgende "boom"

Ruurlo, 31 januari 2002.

Martin Kok.

Van het secretariaat

Deze keer moet ik me hoofdzakelijk beperken tot het geven van informatie over de komende jaarvergadering op 13 maart 2002.

Nog even terugkomend op mijn stukje in de vorige Kroezeboom over de Flora van Ruurlo eind 19^e eeuw, moet ik tot mijn teleurstelling constateren, dat er geen interesse bestaat aangezien ik hierover geen enkele reactie heb ontvangen.

Wel jammer voor de heer Ensink die zich zo heeft ingespannen om ons op de hoogte te houden.

Indien u interesse heeft in een cursus of andere activiteit van het Gelders Oudheidkundig Contact ligt er bij de secretaris een programmaboekje.

Leo Besselink.

Algemene jaarvergadering .

Op woensdag **13 maart 2002** vindt overeenkomstig het huishoudelijk reglement de jaarlijkse ledenvergadering plaats van de historische vereniging "Old Reurle"

Aanvang 20.00 uur precies in de zaal de Luifel te Ruurlo.

A G E N D A.

1. Opening door de voorzitter en mededelingen.
2. Notulen van de vorige vergadering d.d. 14 maart 2001 (zie de Kroezeboom nummer 1/2002)
3. Ingekomen stukken .
4. Jaarverslag secretaris (zie de Kroezeboom nummer 1/ 2002)
5. Financieel verslag penningmeester.
6. Verslag van kascontrolecommissie, de heren J.Schotanus en D. Purmer.
De heer D. Purmer is aftredend, er dient daarom een nieuw lid voor de kascontrole benoemd te worden.
7. Bestuursverkiezing:
Aftredend zijn mevr. Reina Greupink-Wolsink en Leo Besselink.
Zij stellen zich herkiesbaar
Namen van tegenkandidaten kunnen tot de vergadering worden ingediend bij de secretaris.
8. Rondvraag
9. Sluiting.

Aansluitend op deze vergadering zal dhr. H.J. Schepers uit Eibergen vertellen over archeologische en geologische vondsten.

Mededeling penningmeester

Zo u bekend is, kunnen de aanwezige leden op de ledenvergadering inzage krijgen in de rekeningen "Baten en Lasten" van het jaar 2001.

Op 18 februari j.l. heeft de kascontrole commissie bestaande uit de heren D. Purmer en J. Schotanus de kas en bankrekening gecontroleerd en accoord bevonden.

Zij zullen hiervan verslag uitbrengen op de ledenvergadering.

Door nog al veel uitgaven gemaakt bij het opstellen van de tentoonstelling bij " Annie Cactus" en de gehouden open dagen , is het resultaat aanmerkelijk minder als voorgaande jaren.

Meer hierover op de ledenvergadering.

Ap Flierman, penningmeester.

Notulen jaarvergadering 14 maart 2001.

1. Opening door de voorzitter dhr. M.G. Kok

Hij deelt mee, dat het tegelplateau van de voormalige zuivelfabriek bij de oude landbouwwerktuigen wordt tentoongesteld.

Evenals een aantal Jetzes schoolplaten welke zijn aangekocht. Deze platen worden ingelijst.

De tentoonstelling van de landbouwwerktuigen bij cactuskwekerij van de Meer wordt op 7 april a.s. geopend om 11.00 uur door de medeoprichter van Old Reurle en voormalige voorzitter dhr. Jan. Oonk.

2. Ingekomen stukken:

Dhr J. Lamers en dhr. W. Bluemers hebben zich afgemeld.

3. Verslag van de penningmeester:

De kascontrolecommissie bij monde van dhr. J. Putman deelt mee dat de boeken in orde zijn bevonden met dank aan de penningmeester.

Dhr. J. Bakker vraagt of er een begroting kan komen. De penningmeester geeft aan dat deze er wel is, omdat die nodig is voor de gemeente i.v.m. subsidieaanvraag. Volgend jaar zal deze ook op de vergadering aanwezig zijn.

Verder stelt dhr. Bakker nog een vraag over post kapitaal op de balans. De penningmeester beantwoordt deze vraag naar tevredenheid.

4. Nieuwe kascontrolecommissie

De nieuwe kascommissie worden de heren J.Schotanus en D. Purmer.

5. Bestuursverkiezing:

Dhr. A. Flierman wordt herkozen voor een periode van 3 jaar.

Voor de 2 nieuwe bestuursleden heeft zich o.a. kandidaat gesteld dhr. J. Bakker.

Er moet nog een kandidaat gezocht worden en in de najaarsbijeenkomst zullen de nieuwe leden benoemd worden.

6. In de rondvraag is er niets meer aan de orde.

7. Sluiting.

De voorzitter sluit de vergadering met dank aan allen die meewerken aan de tentoonstelling voor oude landbouwwerktuigen, de Kroezeboom en andere zaken.

Na de vergadering geeft dhr. A. Stortelder uit Zieuwent een dialezing over de kerkepaden in Zieuwent.

Er waren 93 personen op deze vergadering aanwezig.

Voor akkoord:

M.G. Kok , voorzitter

L.W. Besselink, secretaris

Jaarverslag van Historische Vereniging Old Reurle, Seizoen 2001-2002

Bestuur:

In het afgelopen seizoen is op de jaarvergadering dhr. A. Flierman herkozen voor een periode van 3 jaar.

Tevens werd ons bestuur uitgebreid van 5 naar 7 personen en werden op 10 oktober in het bestuur gekozen: mevr. I.H. Brinkhuis en dhr. J.H. Bakker.

Activiteiten:

De volgende activiteiten hebben in het afgelopen seizoen plaatsgevonden:

14 maart 2001: dhr. A. Stortelder uit Mariënelde gaf een diavoorstelling over de kerkepaden in Zieuwent en Mariënelde.

Op 10 april 2001: er was een gezamenlijke avond met Lochem-Laren.

10 oktober 2001: na de korte ledenvergadering een "Reurlsen avond ". Hiervoor was veel belangstelling o.a. voor het bekijken van kaarten, foto's en boeken welke in het bezit zijn van Old Reurle.

14 november 2001: dhr. J. Teeuwen uit Lochem heeft een dia-avond verzorgd over de Baakse Beek belicht vanaf Vragender tot in de monding van de IJssel.

12 december 2001: dhr. J. Berends uit Doetinchem was aanwezig met dia's over curiositeiten in de Achterhoek.

9 januari 2002: de jaarlijkse nieuwjaarsrolletjes bij de koffie. Dhr. B. Tragter uit Borculo vertoonde enkele prachtige films over de Gelderse IJssel en het Haaksberger veen

13 februari 2002: dhr. W. Vlaanderen uit Zwolle gaf een diapresentatie over begraafplaatsen door de eeuwen heen in Gelderland.

13 maart 2002: de algemene jaarvergadering en na afloop vertelt dhr. H.J. Schepers uit Eibergen over archeologische en geologische vondsten.

Verder was Old Reurle aanwezig op de jaarlijkse Braderie in augustus, evenals op de Reurlsen winterdag in december.

Tijdschrift De Kroezeboom:

Ons tijdschrift heeft in 2001 een nieuwe omslag gekregen na een aarzelend begin kwam alles toch goed. We zijn bezig samen met de redactie om ons tijdschrift nog verder te verbeteren.

Ledenbestand:

Ons ledenbestand is weer gestegen in het afgelopen jaar. Per 1 februari 2002 hebben we 326 leden.

Oude Landbouwwerktuigen:

Eindelijk hebben een onderzoek gevonden bij Annie en Bert van der Meer de bekende Cactuskwekerij.

In april konden we vanwege de MKZ crisis niet openen, maar in september hebben we de tentoonstelling officieel geopend met een geslaagde dag.

De tentoonstelling is permanent te bezichtigen tijdens de openingstijden van de Cactuskwekerij.

Kadastrale Atlas van de gemeente Ruurlo:

In samenwerking met Stichting Werkgroep Kadastrale Atlas Gelderland wordt deze uitgegeven.

Hierin zijn de gegevens van dhr. F. Toevank en J. Oonk ook opgenomen

Er zijn ca 300 exemplaren bij voorinschrijving verkocht. De uitgave is wat vertraagd, doch zal in maart 2002 gereed zijn

Werkgroep Archeologie:

In dit seizoen is deze werkgroep tot stand gekomen.

Dhr. Joris Bakker is contactpersoon tussen de werkgroep en het bestuur en hij zal regelmatig in de Kroezeboom hierover wat schrijven.

Een aanwinst voor de Historische Vereniging Old Reurle.

Tot slot wil ik mijn medebestuurleden dankzeggen voor de samenwerking in het afgelopen seizoen.

Ruurlo 13 maart 2002

L.W. Besselink, secretaris

Voor akkoord: M.G. Kok, voorzitter

Organisatiecommissie

Woensdag 13 maart a.s. is onze jaarlijkse ledenvergadering om 20:00 uur bij "De Luifel". Na het zakelijke gedeelte zal de heer H. Hietbrink in het dialect een gedicht voorlezen, dat zijn grootvader in 1898 heeft gemaakt. Na de pauze vertelt de heer Schepers uit Eibergen over zijn archeologische vondsten.

De laatste avond van het winterseizoen in april is altijd een gezamenlijke avond met de Historische Vereniging Lochem/Laren die dit keer de avond zou organiseren. Er is echter wat veranderd. De Historische Vereniging Lochem/Laren, de Stichting Streekgeschiedenis Lochem en Omgeving en de Stichting Streekmuseum Lochem zijn per 1 januari 2002 gefuseerd en heten nu Historisch Genootschap Lochem Laren Barchem. Dit genootschap organiseert

op dinsdag 23 april in de foyer van de schouwburg in Lochem een dia- en filmavond over Lochem; 's middags om 14:30 uur en 's avonds om 20:00 uur. U kunt dus kiezen en de toegang is gratis. De geplande datum van 10 april komt daardoor te vervallen, maar we hopen toch dat u met z'n allen naar Lochem af zult reizen.

Reina Greupink.

Kerst Zwart avond

Al een paar jaar organiseert de "Dialect Kring Achterhoek/Liemers" avonden rond een Achterhoekse schrijver. Zo ging het in Eibergen over Hendrik en Gerrit Odink en in Hengelo over Herman van Velzen. Schrijvers die overleden zijn, maar die nog voortleven in hun boeken. In Ruurlo, op 7 maart, nu een avond met als hoofdpersoon Kerst Zwart. De man naar wie de openbare basisschool is genoemd, werd in 1889 hoofd van deze school en bleef dat 35 jaar. Hij schreef naast allerlei schoolboeken ook boeken van literaire waarde, soms in het dialect, soms in het Nederlands en deed zeker niet onder voor zijn collega H.W. Heuvel uit Borculo. Maar bovenal was hij een geliefd schoolmeester. Dat blijkt wel uit zijn grafsteen op het Ruurlose kerkhof. Gebeiteld in een boek staat er: "Hij gaf zijn beste krachten aan de jeugd en was door ieder kind bemind." Kerst Zwart is 76 jaar geworden.

Op deze avond bij "De Luifel" wordt er verteld en voorgelezen door de heer H. Krozenbrink uit Winterswijk, mevrouw Dinie Hiddink uit Lochem en de heer W. Bluemers uit Ruurlo. De laatste, een actief lid van "Old Reurle" is Kerst Zwart kenner bij uitstek. Hij heeft in de loop der jaren een grote verzameling opgebouwd bestaande uit boeken, foto's, krantenknipsels e.d. Ook heeft hij altijd contact gehouden met de familie en wordt hij vaak gebeld voor informatie.

Wilt u meer weten over meester Zwart, kom dan donderdag 7 maart a.s. naar "De Luifel". De avond begint om 20:00 uur en de toegang is € 5,- inclusief een kopje koffie.

Ook is er een boekentafel met werk van hedendaagse Achterhoekse schrijvers.

Reina Greupink.

Commissie landbouwwerktuigen

De commissie voor de landbouwwerktuigen heeft voor reparatie aan deze werktuigen behoefte aan:

Inspannen en losse bomen t.b.v. stortkar en maaimachine.

Gaarne telef. contact met dhr. Ap Flierman of Gerrit Kleyn Winkel.

Archeologische werkgroep Old Reurle

In oktober 2001 is de Archeologische werkgroep Old Reurle in het leven geroepen. Aanleiding was een contact met Eric van der Kuijl, een beroeps-archeoloog, die behoefte had aan een enthousiaste club mensen met belangstelling voor archeologie die behulpzaam wil zijn bij het doen van archeologisch onderzoek.

Snel werd een groepje mensen gevormd en werd de oprichting van de Archeologische werkgroep gemeld aan de gemeente. Inmiddels vindt met de gemeente overleg plaats over de wijze en de vorm van samenwerking tussen de werkgroep en de gemeente.

Na een eerste veldtraining in december, waarbij Eric van der Kuyl ons leerde hoogte te meten en terrein uit te zetten, werd de min of meer nog in oprichting verkerende werkgroep kort geleden verrast door het bericht dat bij de kerk gegraven werd. Na kort en intensief contact werd met de gemeente afgesproken dat de werkzaamheden twee dagen zouden worden stilgelegd opdat archeologisch onderzoek zou kunnen worden uitgevoerd.

De inmiddels gegraven put bij de kerk, van ongeveer 30 bij 8 meter met een diepte van ruim een meter, werd door de aannemer keurig afgevlakt tot enkele centimeters boven het zich daar bevindende grafveld. Daarna kon de werkgroep, onder begeleiding van enkele beroepsarcheologen, aan de slag.

Met batsen werd de bodem voorzichtig nog zo'n twee tot drie centimeter verder afgevlakt, totdat de contouren van de kisten zichtbaar werden. Van de kisten was niets meer over dan de gietijzeren spijkers, waar ze gelegen hadden had het vergane hout een bruine verkleuring achtergelaten.

Binnen de contouren van de kisten werden heel voorzichtig de skeletten blootgelegd. Dit deden we met kleine troffels en soms met een borsteltje.

Opvallend was dat ongeveer in het midden van de put, in een straal van 6meter, geen stoffelijke resten lagen. Frits Toevank wist ons te vertellen dat daar vroeger een oude eik gestaan had die bij de windhoos van

Borculo, is omgewaaid. De boom had een dergelijke omvang dat door zijn val het dak van de Keizerskroon zwaar beschadigd werd. Frits liet ons een foto van de omgevallen reus zien. Verteld wordt dat in het door de val bovengekomen wortelgestel talrijke beenderen en schedels zaten. Geen wonder dus dat wij daar niets vonden.

Nadat we de skeletten zichtbaar gemaakt hadden werden de graven genummerd, in kaart gebracht en gefotografeerd. Vervolgens zijn de resten verzameld en meegenomen voor onderzoek. Dit onderzoek, dat enige maanden in beslag zal nemen, moet onder meer uitwijzen hoe oud de stoffelijke resten zijn, wat vroeger gegeten werd, hoe gezond of ziekelijk de mensen in Ruurlo vroeger waren en eventueel de doodsoorzaak. Daarna worden de resten herbegraven in een massagraf op de nieuwe begraafplaats.

Ons laatste werk was het glad afsteken van de kanten om inzicht te krijgen in het bodemprofiel. Daarbij stuitte wij op een stenen put die nog in redelijke staat was. Het bleek een overkluisde put te zijn waarop, volgens Eric van der Kuijl, een pomp gestaan moet hebben.

Wanneer ik nu achteraf terugkijk op twee dagen archeologisch veldwerk in kou en regen, dan vind ik dat het zeer leerzaam geweest is. En dat niet alleen. Dankzij die twee dagen heb ik een heel ander beeld gekregen van het historische hart van Ruurlo: rond de kerk een begraafplaats met daarop een eeuwenoude eik en in de schaduw daarvan, aan de rand van de begraafplaats, de dorpspomp. Die laatste staat dan op een plaats waarop niemand die tot nu toe gedacht had, n.l. recht tegenover de kerkdeur. En als we straks de resultaten van het onderzoek bekend worden, dan krijgen we ook nog een eerste idee van de wijze waarop onze voormalige dorpsgenoten toen leefden.

Tot slot nog dit. De archeologische werkgroep telt nog maar acht leden. Wanneer zich dan ineens onverwacht de kans voordoet voor onderzoek, dan zou een beroep gedaan moeten kunnen worden op meer mensen.

Daarom zou ik het zeer waarderen als zich nog wat leden van onze vereniging bij de werkgroep zouden aansluiten. Deze leden moeten wel in staat zijn tot wat ik maar noem 'lichte tuinwerkzaamheden' en natuurlijk, maar dat spreekt vanzelf, belangstelling hebben voor de geschiedenis van Ruurlo.

Joris Bakker.

Telefoon: 0573-491293.

02.06 (06)

Wagenschuur en hooimijt te Ruurlo, geschilderd tussen 1857 en 1867 door Willem Roelofs (1822-1897). Oorspronkelijke opschrift luidt: "Hangar et meule à Ruurlo".

GESCHILDERD OLD REURLE

In de laatste Kroezeboom van 2001 heb ik verteld van het initiatief om historische schilderijen van Ruurlo in kaart te brengen, ten toon te stellen en vervolgens vast te leggen in een fotoboek waarin ook gegevens over de makers zijn opgenomen.

Om zo iets tot stand te brengen zijn tips nodig van mensen die zelf zo'n kunstwerk bezitten dan wel tips over mensen waarvan men weet dat zij zo iets in huis hebben.

Bezitters hoeven niet persé in Ruurlo te wonen.

Misschien heeft U een neef die jaren geleden verhuisd is naar Appelscha of Stompwijk, waarvan U weet dat hij destijds een mooi oud schilderij van de Nederlands Hervormde kerk aan de muur had hangen.

Naast oude schilderijen zijn we ook op zoek naar jonger werk over oude dingen uit Ruurlo en omgeving. In mijn vorig verhaal heb ik daarvan een paar voorbeelden gegeven.

Tot nu toe is er nog maar weinig reactie gekomen op mijn oproep van de vorige keer. Misschien wist U wel iets, maar U bent gewoon vergeten het even door te bellen.

Op de paar reacties die ik tot nu toe ontvangen heb, heb ik zelf nog niet gereageerd. Ik wilde eerst nog wat meer verzamelen. Als U mij nu binnenkort opbelt met de mededeling 'ik heb iets dat misschien de moeite waard is' of 'ik weet iemand die misschien iets heeft', dan kunnen we starten en zal ik met alle aanmelders (nader) contact opnemen.

Hoor ik van U?

Joris Bakker.

Telefoon: 0573-491293.

Lezerspost

(Lezerspost wordt geplaatst buiten de verantwoordelijkheid van de redactie)

Naar aanleiding van het artikel "**Brood: wat kö'j der van vertellen**" van Wim Bluemers in ons kwartaalblad van het 4^e kwartaal 2001 hebben wij de volgende leuke reactie ontvangen.

Geachte heer Bluemers,

Met interesse in De Kroezeboom uw stukje gelezen: "Brood: wat kö'j der van vertellen."

Ik kom uit West Brabant en bij ons hadden we op 4 november "Hubertusbroodjes". Dat waren kleine vierkante broodjes (wit) met een kruisje erop. We noemden die "hupkes".

's Morgens vroeg ging de bakker met volle manden naar de kerk om die hupkes te laten zegenen. Als je dit at werd je beschermd tegen hondsdolheid (geloofden ze).

We hadden thuis (jaren '30 en '40) altijd van die hele grote ronde broden. Ons moeder had dan een schone theedoek voor de borst, maakte een kruisje over het brood en dan zo voor 't lijf werden boterhammen gesneden.

Op die boterhammen werd reuzel gesmeerd, maar ook wel reuzel vermengd met stroop. Op het brood kreeg je vaak "kribkes" spek of kaantjes. Wat lekker was: soppen in heet spekvet!

Bij de meeste mensen in ons dorp deden ze altijd op de ham, kaas of spek ook nog suiker op de boterham. Bij ons thuis niet, maar mijn moeder was een Zeeuwse en mijn vader één uit de Bollenstreek; vandaar misschien.

Kadetjes (nu zeggen ze bolletjes) kregen we alleen met Kerstmis (na de nachtmis van 4 uur), met Pasen (ook alleen eerste paasdag) en op een communiefeest.

In de oorlog hadden we "regeringsbrood", grijzig, op de bonnen. Ons huishouden van 11 personen kwam altijd broodbonnen tekort.

Maar moeder ruilde de snoep- en suikerbonnen voor broodbonnen bij die grote herenboeren. Daarom kregen we ook nooit snoep.

Wim, ga door met stukjes en gedichten schrijven!
Groeten van een import-Ruurlose, die het Achterhoeks heel goed kan verstaan en lezen.

Corrie van Bommel.

Boerderijnamen van Ruurlo

De wijken van Ruurlo waren vanaf 1860 tot 1950 ingedeeld met de nummers A tot en met R. Tot nu toe zijn boerderijnamen vermeld en zo mogelijk verklaard tot en met Wijk C. Wijk A was het Noordelijk gedeelte van het dorp. Wijk B het Zuidelijk gedeelte en Wijk C bevatte het Gotinkveld en de Brouwershoek. Nu wordt begonnen met:

WIJK D: De Berenpashoek

D1 Molenaarshuis

Het huis gelegen aan de Borculoseweg 25 werd gebouwd in 1850 voor de molenaar Jan Zwolman, die van Lochem kwam. Het betreft geen boerderij maar is het vermelden waard. Jan Zwolman was de eerste molenaar van de molen "Agneta", aanvankelijk een Windkoren- Pel- en Oliemolen en later, toen de olieslagerij gesloten werd, kreeg dat gedeelte de bestemming houtzaagmolen en wel in 1918. Het maalwerk voor het koren bleef in tact en is in het bijzonder in oorlogstijd van nut geweest. Nu zijn er cursussen voor aspirant-vrijwilligers in het molenaarsvak.

D2 Klein Garvelink

Anno 1670 woonde er een Klein Garvelink met vrouw, tot 1792 woonden op deze plaats Garvelinks. De in 1880 gebouwde boerderij staat er nog steeds op de Borculoseweg 48.

D3 Ter Haarshuis

Deze helaas niet meer bestaande boerderij werd bewoond door de familie ter Haar in de 17de en 18de eeuw. Het is een zéér oude plaats, reeds bekend in 1428. Omstreeks 1660 kwam er nog een woning te staan.

D4 Groot Garvelink of de Bluister

Helaas is er geen afbeelding van deze boerderij die in 1970 werd afgebroken. Ook de plaats van Groot Garvelink is zéér oud. Omstreeks 1652 woonde er Willem Garvelink met familie. De naam van de familie Bluister daagt in het midden van de 18de eeuw op. Dat betekent dus dat deze boerderij niet op een bluisterige of te wel winderige gure hoek stond.

D5 Klein Brinke of Lammershuus later Zonnebarg

Lutticke brinck komt al voor in 1557, en lutke betekent klein, zoals ingewijden wel weten, en brink alhier hoger gelegen erf. De kinderen van bewoner Lamberd Roelofs van Roelofs Duystermate uit Lochem gaan zich vanaf 1700 Klein Brinke noemen. De hoofdbewoner heet Lammert, vandaar ook de naam Lammershuus. De laatste familie die er woonde heette Zonnebarg totdat het huis gesloopt werd. In deze hoek is veel gesloopt voor de nieuwbouw van De Garvelinkskamp.

D 8 Bonenpotter

Stond er tot voor kort nog, doch is gesloopt voor de rondweg richting Borculo. Er woonden mogelijk bonenpotters die gebruik maakten van een bonenpotter. Er is er één te zien op de permanente expositie van Landbouwwerktuigen op de cactuskwekerij van Cactus Oase van Anny en Bert van der Meer, Jongermanssteeg 6 te Ruurlo.

D9 Klein Landeweer

In het verpondingsboek anno 1650 van Zutphen wordt deze boerderij al genoemd. Ze heeft bestaan tot 1909, waarna het huis nr. D9 naar het later zeer bekende bedrijf van B.H. Wesselink gaat. Allereerst bekend als Radmaker, later Houtzagerij op de Borculoseweg 39.

D 10 Kievekamp

In voorgenoemd verpondingsboek wordt Jan Kyvekamp met huis en hof vermeld. Hij heeft dezelfde naam als de boerderij, mogelijk genoemd naar een plaats waar kieviten kwamen, nu Karsebargweg 2.

D 11 Kemke

Werd gebouwd in 1835 op een kampje met heide, nu Koergerweg 4.

D 12 Klein Bensink

Genoemd naar de eerste bewoner Jan Bensink in 1732. Laatste verbouw is in 1920 en staat nog steeds aan de Koergerweg 1.

D 13 Schot

Gebouwd in 1849 voor bewoners die van de Grote Landeweer kwamen. De naam kwam met het huwelijk van Jan Willem Schot, die in 1871 met Jenneken Kranenbarg trouwde, weduwe van Berend Hoefman, die aldaar woonde. In 1879 is de boerderij afgebrand en herbouwd en staat nog steeds aan de Borculoseweg 49. Thans bevindt zich aldaar het bedrijf Roeloffzen Bosexploitatie.

D 14 Groot Landeweer

In het erftijnsboek van Lochem vermeld als Lantweer anno 1583. In 1650 wordt het Engelbert op de Landweer genoemd. Weldra wordt het te Landweer, dan te Landeweer, daarna Landeweer.

D 15 Koskamp

Ook wel oud Groot Brincke genoemd. De bewoners kwamen in 1700 op de Koskamp te wonen. Zij gaven de naam aan de boerderij want zij heetten Koskamp en kwamen van Geesteren. Het adres is nu Koskampweg 1.

D 16 Het Langenbarg

Deze plaats komt al voor in het Gelders archief in 1383. In 1487 wordt het bezit in een erftijnsboek van Lochem genoemd, en wel met Jacob ten Langenbarch. De Langenbarchs hebben er nog eeuwen gewoond en er stonden meerdere woningen op het erf. Vlak voor 1887 stond er nog een groot herenhuis.

D 18 Moddermans of Muytermansstede, later Saleman.

Bewoners aldaar in 1660 waren Joost Moddermans met kinderen. Modderman betekent turfsteker. Zei men in deze streek: Wy goat hen modderen, dan betekende dat turfsteken. De benaming Saleman komt van een zekere Goosen Salomon die er in 1725 woonde. Het adres is thans Höfteweg 3.

D 19 Hakken in de weide

Vanaf 1902 woonde er Hakkens. Het adres is Weusdijk 1.

D 20 De Zomp

De eerst genoteerde bewoner in 1685 was Aelbert op de Zomp, zoon van Jacob Schoenmaker van het Zieuwent. Op dit erf bevindt zich een zomp, een soort moerasachtig gebiedje. Het adres is Borculoseweg 66.

D 21 Kleine Kamp

Heeft het typische uiterlijk van een boerderij in T-vorm, dat wil zeggen dat bij een vergroting van het woongedeelte er een aanbouw op het voorhuis dwars erop wordt gerealiseerd. Dit is heel vaak geschied bij boerderijen. Het adres is thans Höfteweg 2.

Tekst van: M.J. barones van Heeckeren van Kell.

Bronnen: F. Toevank
Gemeentearchief Ruurlo.

Foto van de Borculoseweg met links de boerderij 'TerHaarshuus' of 'Eikelkampshuus'

Vondelpark en Achterhoek;
natuurbeleving in Nederland in de vorige eeuw.

Bedenk eens, hoe weinig de stedeling met de natuur in aanraking kwam, zo'n honderd jaar geleden. Zeker, de stadsbewoner had zijn stadspark, en in de eerste jaren van de twintigste eeuw hebben talloze kinderrijke gezinnen zich met het Amsterdamse Vondelpark moeten tevredenstellen. Maar: "Op de paden blijven!" "Niet op het gras lopen!" en andere regels brachten ieder die het zich kon veroorloven ertoe, de echte natuur op te zoeken. De Veluwezoom werd na 1900 zeer geliefd, maar ook toen al probeerde wie dit kon, verder te komen.

02.09 (09)

En ver, dat was in die jaren de Geldersche Achterhoek!

Die verre reizen werden vergemakkelijkt door de aanleg van de IJzeren Spoor. En zie: niet lang na de openstelling, in 1878, van de lijn Zutphen-Winterswijk durfden Janna en Steven Arfman in Ruurlo het aan, het Stationskoffiehuis te beginnen, nog wel met die gezellige houten veranda! Dat was in 1894, en al spoedig werd dit een veelbezochte pleisterplaats voor reizigers en vakantiegangers, aangetrokken door de ongerepte natuur. Geen wonder, dat Ruurlo's faam zich snel verbreidde, waarna de logeergelegenheden toenamen.

Familie-Hôtel en Pension „De Graaff”

RUURLO.

Gelegen op het mooiste gedeelte van Ruurlo aan de groote laan, drie minuten van het station, in onmiddellijke nabijheid der bosschen.

Aangenaam pension.

Lommerrijke theetuin.

Restaurant te allen tijde.

Uitstekende refectiën.

Het geheele jaar geopend.

Berging voor Auto's en Rijwielen.

Stalling voor paarden en rijtuigen.

Aanbevelend

H. J. DE GRAAFF - Ruurlo.

Al voor 1900 had de heer H.J. de Graaff aan de Groene Laan (nu Vordenseweg) zijn 'Aangenaam Familiepension' gevestigd in een huis van aanzien. Dit was in 1836 gebouwd door de baron Van Dorth tot Medler en van 1838 tot 1886 in gebruik als burgemeesterswoning. De familie De Graaff heeft jarenlang gasten geherbergd; in onze dagen, tot aan de sloop in 1990, was het huis bekend als "het pand van Wansink".

Veel bezoekers zijn ook neergestreken in het pension aan de Dorpsstraat, dat al rond 1900 bekend was als De Luifel. Wat een geluk, dat er al prentkaarten bestonden! De vakantiegangers konden zo de thuisblijvers over hun verblijf berichten. "Wij wenschten wel, dat U al dit schoons kon meemaken", schreef in 1904, op de zomersche donderdag van 21 Juli, mevrouw Rutgers van der Loeff aan haar familie in de stad.

Sinds 1907 voerde het huis de naam van zijn eigenaar Steven Klein Haar.

Hotel Klein Haar (circa 1930)

In de "zeer billijke Pensionprijs" was zeker ook een degelijke Geldersche maaltijd begrepen, waarna de heren een geurige After-Dinner van twee-en-een-halve cent konden opsteken van kruidenier J.C. Hesselink.

Firma W. G. BOELE Senior
Hofleverancier - Kampen

beveelt de volgende merken
SIGAREN aan:

voor 6 cent	Confesion,
„ 5 „	Nederl. Bank,
„ 4 „	Huberta,
„ 3 „	Silhouet,
„ 2½ „	After Dinner.

Verkrijgbaar te RUURLO
bij
J. C. HESSELINK.

Waren alle vierentwintig kamers in De Luifel bezet, dan kon de reiziger, even verder in de lommerrijke Dorpsstraat, terecht in De Keizerskroon. Het werd de toerist in alles naar de zin gemaakt: een ruime keuze uit bakkers, kruideniers, melkwinkels, verhuur van Rijwielen, stalling van Paard en Rijtuig, het was goed leven in de Achterhoek!

*Gediplomeerd Hoefsmid.
Kachel- & Rijtuigsmid.*
Handel in alle soorten
RIJWIELEN.
Reparatie-inrichting en levering van
alle onderdelen. Gelegenheid tot het huren
van rijwielen.
Aanbevelend

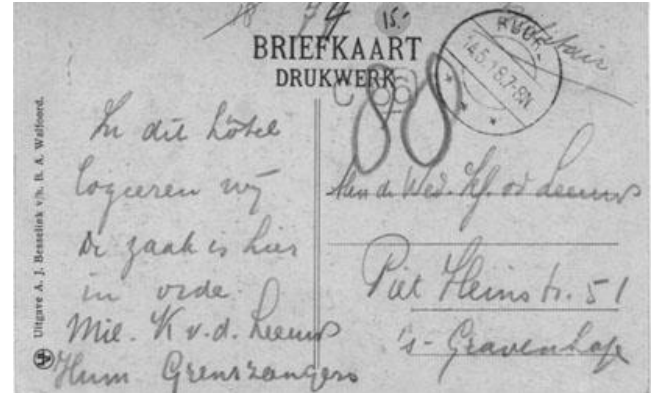

Niet alleen de vakantiegangers, zelfs dienstplichtige militairen hadden die gevoelens. Helemaal aan het eind van de Dorpsstraat stond namelijk het Cafe Kerkhoven, dat ook kamers verhuurde (nu De Tapperij).

In de oorlog van 1914-18, toen de Landmacht aan onze oostgrens was gelegerd, waren in "Kerkhoven" landsverdedigers ondergebracht.

Ook zij hadden het blijkbaar naar de zin, want, zo schreef de milicien Karel van der Leeuw de 14de mei 1918 aan zijn moeder in 's-Gravenhage: "In dit hotel logeeren wij. De zaak is in orde". –

Aan het andere eind, aan de Groenloscheweg 7, werd in die roerige tijd een uit Zeist afkomstig verpleeghuis gevestigd onder leiding van de ondernemende, vijfendertig jaar oude Emilie Kaathoven. Het markante gebouw bleef rustoord tot 1950. Over dit tehuis is ook een verhaal te vertellen, maar dat komt misschien later.

In de jaren daarna veranderden de wensen van de toeristen geleidelijk. Ze brachten hun eigen onderkomen mee; de gemoedelijke pensions met huiselijk verkeer maakten plaats voor kampeerterreinen en later campings. Hun bewoners beleefden de natuur op iets andere manier. En dat Vondelpark? Naar het schijnt, mag je er nu wel op het gras lopen, en nog veel meer! Het leent zich vooral voor het beschouwen van de menselijke natuur.

Thueré's Thee

verkrijgbaar

te RUURLO bij J. C. HESSELINK
te VORDEN bij J. W. ALBERS
te BORCULO bij J. W. WOLSINK.

(met dank aan de heren W. Bluemers en F. Toevank,
en W. Masman voor zijn bijzondere bijdragen).

H.P.

KORPSLIED

van het Vrijwillig Landstormkorps Luchtwachtdienst
Ruurlo

Tekst: Melis Stoke.

Muziek: G.R.R.Jagers > Vlot Marschtempo.

I.

Wat gromt daar aan den hemel?
Verwoesting en verderf ?
Wie waagt de grens te schenden
Van 't Vaderlandsche erf ?

Refr.: Luchtgevaar.....Luchtgevaar
In stelling en klaar
Wij van de Luchtwacht alarmeeren
Flits.. het signaal over 't land...
Van Oost tot West.van Zuid tot Noord
Wordt het sein gehoord...
Wij van de luchtwacht alarmeeren
Flits.. het signaal over 't land...
Snel als het licht. Gaat het bericht
Wij waken hand aan hand.

II.

Wie spiedt van dak en toren ?
En in het vlakke veld ?
Wie heeft zich langs de grenzen
En kusten opgesteld ?

Refr.: Luchtgevaar.....Luchtgevaar
In stelling en klaar
Wij van de Luchtwacht alarmeeren
Flits.. het signaal over 't land...
Van Oost tot West.van Zuid tot Noord
Wordt het sein gehoord...
Wij van de luchtwacht alarmeeren
Flits.. het signaal over 't land...
Snel als het licht. Gaat het bericht
Wij waken hand aan hand.

III.

Vereend van oog en ooren
Eén korps, één hart, één zin..
Wij, die tezamen hooren
Wij sling'ren het er in ...

Refr.: Luchtgevaar.....Luchtgevaar
In stelling en klaar
Wij van de Luchtwacht alarmeeren
Flits.. het signaal over 't land...
Van Oost tot West.van Zuid tot Noord
Wordt het sein gehoord...
Wij van de luchtwacht alarmeeren
Flits.. het signaal over 't land...
Snel als het licht. Gaat het bericht
Wij waken hand aan hand.

Met onze hartelijke dank aan mevr. R.Abbing-Rikkers,
voor het beschikbaar stellen van de tekst. redactie
Kroezeboom.